

TEZA:

Zachowanie obwinionego radcy prawnego wobec pokrzywdzonego było nietaktowne ale przekroczenie granicy wolności słowa i pisma nie było rażące, obraźliwe, ani drastyczne. Wobec powyższego kara upomnienia nie jest, jak zarzuca pokrzywdzony, karą rażąco niewspółmierną do popełnionego deliktu dyscyplinarnego.

WO-88/23**ORZECZENIE**

z dnia 22 sierpnia 2023 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie następującym:

Przewodniczący: S WSD Karolina Szał

Sędziowie: S WSD Jerzy Wasiluk

S WSD Tomasz Prokopiuk (sprawozdawca)

Protokolant: Barbara Sarnowska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Moniki Marukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2023 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego R.Z. (nr wpisu ...) obwinionego o to, że:

- 1) w okresie od 03 do 07 września 2021 roku przekroczył granicę wolności słowa i pisma polegając na kierowaniu w swoich pismach sporządzanych jako pełnomocnik Pani K. N. datowanych na dzień 03 września 2021 roku i 07 września 2021 roku gróźb spowodowania wszczęcia postępowania karnego i karnoskarbowego przeciwko członkom zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w (...), tj. Pani S. S. i Panu A. S.
tj. naruszenie art. 11 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz.U. 2022.1166) w zw. z art. 38 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz

- 2) nie zachowania w okresie od 03 września 2021 roku do 30 września 2021 roku powściągliwości w okazywaniu stosunku do strony przeciwnej tj. Pani S.S. i Pana A. S. z uwagi na ich obywatelstwo
tj. naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 38 ust. 5, 6 i 7 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

na skutek odwołania pokrzywdzonych S. S. i A. S. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 24 stycznia 2023 roku, sygn. akt OSD 102/XI/22

orzeka:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie,
2. kosztami postępowania w kwocie 1.800,00 (słownie jeden tysiąc osiemset zł) przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych.

Uzasadnienie

Orzeczeniem z dnia 24 stycznia 2023 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych wydanym w sprawie o sygn. akt OSD 102/XI/22 uznał obwinionego radcę prawnego R. Z. winnym tego, że:

- 3) w okresie od 03 do 07 września 2021 roku przekroczył granicę wolności słowa i pisma polegającą na kierowaniu w swoich pismach sporządzanych jako pełnomocnik Pani K. N. datowanych na dzień 03 września 2021 roku i 07 września 2021 roku gróźb spowodowania wszczęcia postępowania karnego i karnoskarbowego przeciwko członkom zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w (...), tj. Pani S.S. i Panu A. S.
tj. naruszenie art. 11 i art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz.U. 2022.1166) w zw. z art. 38 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego

Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz

- 4) nie zachował w okresie od 03 września 2021 roku do 30 września 2021 roku powściągliwości w okazywaniu stosunku do strony przeciwnej tj. Pani S. S. i Pana A.S. z uwagi na ich obywatelstwo
tj. naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 38 ust. 5, 6 i 7 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych za każdy z wyżej opisanych czynów wymierzył mu kary upomnienia, a wymierzone kary połączył i wymierzył obwinionemu za oba czyny karę łączną upomnienia.

Ponadto obwiniony został obciążony zryczałtowanymi kosztami postępowania w kwocie 1.500,00 złotych.

Od powyższego orzeczenia w całości w ustawowym terminie odwołał pełnomocnik pokrzywdzonych S. S. i A. S.

W złożonym odwołaniu obwiniony zarzucił orzeczeniu:

- rażąco niewspółmierność orzeczonej kary upomnienia z uwagi na szczególnie wysoki stopień społecznej szkodliwości czynów popełnionych przez obwinionego poprzez kilkukrotne przekraczanie granic wolności słowa i naruszenie obowiązku zachowania w wypowiedziach zawodowych umiaru i taktu oraz naruszenie godności zawodu zaufania publicznego poprzez grożenie ściganiem karnym pokrzywdzonym oraz wywiedzeniu sformułowań o charakterze dyskryminacji narodowościowej, a także wobec postawy obwinionego, który zignorował obowiązek podejmowania korespondencji i nie wyraził jakiegokolwiek skruchy,

- obrazę art. 627 k.p.k. poprzez pominięcie w zaskarżonym orzeczeniu rozstrzygnięcia o kosztach związanych z ustanowieniem dla pokrzywdzonych pełnomocnika w sprawie w kwocie po 840,00 zł na rzecz każdego z nich, w sytuacji gdy pełnomocnik przedsięwziął wszelkie czynności w postępowaniu dyscyplinarnym zmierzające do ukarania obwinionego.

Pełnomocnik pokrzywdzonych wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie obwinionemu kary nagany za przewinienie z pkt 1 orzeczenia, kary pieniężnej z kwocie 10.000,00 zł za przewinienie z pkt 2 orzeczenia, wymierzenie obwinionemu kary łącznej – kary pieniężnej 15.000,00 zł, nakazanie obwinionemu przeproszenia pokrzywdzonych poprzez odręcznie napisany list zawierający przeprosiny, podanie do publicznej wiadomości orzeczenia poprzez jego opublikowanie na stronie OIRP na okres 1 miesiąca, orzeczenie zakazu wykonywania patronatu przez obwinionego na okres 2 lat oraz zasądzenie od obwinionego na rzecz pokrzywdzonych kosztów związanych z ustanowieniem pełnomocnika w sprawie za I i II instancję wg norm przepisanych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatrując sprawę w zakresie objętym odwołaniem - w przedmiocie wymiaru kary oraz rozstrzygnięcia o kosztach - podziela w całości stanowisko i argumentację Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego.

Katalog kar dyscyplinarnych, jakie mogą zostać orzeczone w przypadku popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego wskazany został w art. 65 ustawy o radcach prawnych. Należy przy tym mieć na względzie, że przepis ten nie zawiera dyrektyw wymierzania kary dyscyplinarnej. Organy dyscyplinarne w ramach swoich kompetencji mają możliwość wzięcia pod uwagę wszelkich okoliczności dotyczących czynu, jak i sprawcy, w celu zapewnienia adekwatności kary do czynu.

Rodzaj kary zastosowanej przez sąd dyscyplinarny powinien zależeć od rodzaju naruszenia i jego wagi, stopnia szkodliwości społecznej czynu, stopnia zawinienia sprawcy, okoliczności łagodzących bądź obciążających.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w swoich wcześniejszych orzeczeniach wyjaśniał pojęcie rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej:

„Z sytuacją rażącej niewspółmierności kary mamy do czynienia w szczególności wówczas, gdy rozmiar represji w rozpoznawanej sprawie jest w sposób oczywisty nieproporcjonalny w stosunku do dolegliwości wymierzanych podobnym sprawcom w podobnych sprawach. Nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do

wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa – "rażąco" niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować. Orzekając karę nie można przeszacować okoliczności obciążających."
(orzeczenie WSD z dnia 08 maja 2018 roku w sprawie WO-37/18)

„Rażąca niewspółmierność kary to taki stan rzeczy, w którym występuje zasadnicza nieproporcjonalność pomiędzy popełnionym czynem, a orzeczoną karą, która w dodatku wymierzona została niezależnie od obowiązujących w tym zakresie dyrektyw wymiaru kary.”
(orzeczenie WSD z dnia 08 maja 2018 roku w sprawie WO-32/18)

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wymierzając obwinionemu kary upomnienia za każde z popełnionych przewinień dyscyplinarnych miał na względzie skalę i stopień naruszeń jakich dopuścił się obwiniony, ocenił okoliczności popełnienia deliktów dyscyplinarnych, wziął pod uwagę treść pism obwinionego datowanych na dzień 3 września 2021 roku i 7 września 2021 roku i zeznania świadków – S. S. i A. S.

Stwierdzić zatem należy, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wskazał okoliczności i dyrektywy, którymi się kierował przy wymierzaniu obwinionemu kar dyscyplinarnych.

Zarzut odwoławczy sprowadza się w istocie do żądania wymierzenia obwinionemu kary surowszej, pomimo okoliczności, które wziął pod uwagę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, wyartykułowanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zarzut podniesiony w odwołaniu jest chybiony, albowiem kara orzeczona wobec obwinionego nie jest rażąco niewspółmierna.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela stanowisko i ocenę Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, że obwiniony dopuścił się przekroczenia granicy wolności słowa i pisma wyznaczonej w art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, a także że nie zachował wstrzeźliwości w wyrażaniu opinii dotyczących obywatelstwa pokrzywdzonych.

Jednocześnie ocena całokształtu okoliczności popełnienia czynów przez obwinionego, w tym stopnia społecznej szkodliwości czynów nie uzasadnia przyjęcia, że stopień społecznej szkodliwości czynów jest wysoki, a tym samym, że orzeczona kara

jest rażąco niewspółmiernie niska. Forma wypowiedzi obwinionego zawarta w jego pismach nie jest tak obraźliwa czy drastyczna jak przedstawia to pełnomocnik pokrzywdzonych. Przykładowo w piśmie z dnia 3 września 2021 roku w odniesieniu do zarzutu kwestionowania legalności zatrudnienia pracowników spółki Świątek sp. z o.o. wskazać należy, że obwiniony stwierdził „o ile byli zgłoszeni do ZUS”. Obwiniony pisał również, że jego mocodawczynie „podejmie kroki zmierzające do weryfikacji działalności Wykonawcy na rynku polskim z uwzględnieniem zachowań Wykonawcy oraz posiadanej karty pobytu.” W swoich pismach obwiniony nie użył słów uznanych powszechnie za obraźliwe.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela również stanowisko, że zachowanie obwinionego nie nosi znamion zniewagi. Użyte przez obwinionego słownictwo nie uprawnia do postawienia takiej tezy. Użycie na koniec rozmowy z pokrzywdzonym zwrotu „da swidania” w sytuacji gdy rozmówcą obwinionego jest obywatel białoruski nie może być uznane za obraźliwe czy lekceważące. Należy mieć na uwadze, że pisma i rozmowy, które były udziałem obwinionego spowodowane zostały sporem powstałym w związku z realizacją i rozliczeniem umowy o roboty budowlane i tych kwestii przede wszystkim dotyczyły.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego kara orzeczona przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny jest adekwatna do stopnia naruszenia zasad etyki i szkodliwości czynów obwinionego. Brak jest podstaw do zaostrzenia orzeczonej kary właśnie z uwagi na sposób sformułowania swoich wypowiedzi przez obwinionego. Niewątpliwie zachowanie obwinionego było nietaktowne, ale przekroczenie granicy wolności słowa i pisma nie było rażące, obraźliwe, ani drastyczne.

Kary upomnienia wymierzone za każde z przewinień popełnionych przez obwinionego i wobec okoliczności ich popełnienia są adekwatne do stopnia naruszenia zasad etyki i szkodliwości czynu. Zachowanie obwinionego winno spotkać się z sankcją, należy mieć jednak na uwadze wyżej opisane okoliczności popełnienia deliktów przez obwinionego, co z kolei uzasadnia stwierdzenie, że orzeczona kara spełnia swój cel i stanowi wystarczającą dolegliwość dla obwinionego.

W związku z powyższym wobec niestwierdzenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny rażącej niewspółmierności kary wymierzonej obwinionemu, nie może zostać uznany za zasadny zarzut, że kara orzeczona przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny jest rażąco niewspółmiernie łagodna.

Zarzut pominięcia w orzeczeniu OSD rozstrzygnięcia o kosztach związanych z ustanowieniem przez pokrzywdzonych pełnomocnika również uznać należy za niezasadny.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny stoi na stanowisku, że istniejące regulacje prawne (art. 620 k.p.k. i art. 627 k.p.k. stosowane odpowiednio w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych) dają podstawę do zasądzenia kosztów zastępstwa w postępowaniu dyscyplinarnym. Zauważyć jednak należy, że w toku postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym wnioski o zasądzenie kosztów zastępstwa nie zostały w ogóle zgłoszone, dlatego nie mógł być przedmiotem rozpoznania przez OSD. W konsekwencji nie może być mowy o pominięciu kwestii kosztów zastępstwa w orzeczeniu OSD.

Wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa zgłoszony natomiast w odwołaniu pełnomocnika pokrzywdzonych nie mógł zostać uwzględniony przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny z uwagi na fakt, iż odwołanie nie przyniosło skutku.

Mając powyższe na uwadze Wyższy Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczono zgodnie z art. 70(6) ust. 2 zd. drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.